

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Yttrande över remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet gällande Delbetänkande Vissa förändringar i jaktlagstiftningen (LI2025/00742)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) välkomnar översynen av jaktlagstiftningen och tillstyrker förslagen om:

- regler för att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl (kapitel 4.5),
- anmälningsplikt för jaktresultat (kapitel 4.6),
- tydligare rapportering av jaktsabotage (kapitel 8), samt
- nya sekretessbestämmelser för jakt (kapitel 9.8).

SLU tillstyrker följande förslag, men bedömer att de bör kompletteras så att:

- populationsreglerande jakt så långt möjligt sker under ordinarie jakttid, och skyddsjakt utnyttjas som en åtgärd för att hantera problem när annan jakt inte är tillräcklig (kapitel 4.2),
- anmälningsplikt för jaktresultat även inkluderar jakt på statens vatten och i Sveriges ekonomiska zon (kapitel 7.1), arter som omfattas av nationella förvaltningsplaner (kapitel 4.6) och skyddsjakt på enskilda initiativ,
- adaptiv flerartsförvaltning av klövvilt med långsiktig finansiering på en högre nivå än idag etableras (kapitel 5 och 6), samt
- sekretessbestämmelser gäller för all jakt på stora rovdjur (kapitel 9.8).

SLU avstyrker förslagen om:

- att ändra skaderekvisitet *allvarlig skada* till *skada* för skyddsjakt på klövvilt (kapitel 4.2),
- att bara blinda eller lemlästade levande fåglar förbjuds som lockfåglar för fångst och dödande av vissa arter (kapitel 4.3),
- förvaltningsmärkning av varg ska kunna genomföras utan föregående djurförsöksetisk prövning (kapitel 4.4), samt
- jakt på statens vatten och i Sveriges ekonomiska zon för jägare utan anknytning till Sverige (kapitel 7.1).

Generella synpunkter

4.2 Kriterier för skyddsjakt på klövvilt

SLU delar betänkandets bedömning att vissa skador på grödor och skog behöver hanteras genom skyddsjakt, men bedömer att skaderekvisitet *allvarlig skada* bör kvarstå, för att göra en mer tydlig distinktion mot *viss skada* som markägare och brukare förväntas acceptera. En eventuell ändring av skaderekvisitet från *allvarlig skada* till *skada* riskerar att minska regelverkets tydlighet.

SLU bedömer att populationsreglerande jakt bör så långt möjligt ske under ordinarie jakttid, och skyddsjakt vara en åtgärd när annan jakt inte är tillräcklig. Klövviltets populationstätheter bör i första hand regleras genom ökad samverkan och ändrade attityder, inte jakttidernas omfattning.

4.3 Bilaga 5 till jaktförordningen om förbjudna jaktmedel och jaktmetoder

SLU välkomnar förslagen som förenklar tolkningen av lagstiftningen, men avstyrker förslaget att bara förbjuda blindade eller lemlästade levande fåglar som lockfåglar för fångst och dödande av vissa arter. SLU bedömer att jakt med levande lockfågel inte alls bör vara tillåten, då den oundvikligen utsätter lockdjuren för stress och riskerar onödigt lidande. SLU bedömer att möjligheten att tillåta mekaniska lockfåglar ("snurror") i kombination med inspelade ljud bör övervägas i den mån det är förenligt med rådande EU-lagstiftning.

4.4 Förvaltningsmärkning av varg

SLU delar betänkandets bedömning att det i vissa fall finns behov att märka och följa stora rovdjur som varg, till exempel i syfte att möjliggöra effektiv förvaltning och skadeförebyggande åtgärder.

SLU avstyrker förslaget att sådan märkning ska kunna genomföras utan föregående djurförsöksetisk prövning. SLU bedömer att detta riskerar att utsätta både djur och ansvarig fältpersonal för onödiga påfrestningar, eftersom en etisk granskning är ett verktyg för att säkerställa att fångst och märkning sker på ett sätt som minimerar lidande och risker. En etisk prövning innebär även ett skydd för fältpersonal genom att verksamheten är godkänd enligt fastställda etiska riktlinjer. Avsaknaden av etisk prövning innebär att de data som samlas in inte kan användas inom ramen för vetenskaplig publicering, eftersom vetenskapliga tidskrifter kräver att datainsamling på djur föregåtts av etisk prövning.

4.5 Att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl

SLU tillstyrker förslagen om tillämpningsområdet för bestämmelsen om avlivning av djurskyddsskäl. SLU bedömer att det är av stor vikt att avlivandet av djur som snarast behöver avlivas av djurskyddsskäl kan ske utan fördröjning, samt att den som avlivar djuret har tillräcklig kompetens.

4.6 Anmälningsskyldighet i fråga om jaktresultat m.m.

SLU tillstyrker förslagen om skyldighet att anmäla jaktresultat. SLU bedömer kännedom om påskjutna djur som viktigt för viltförvaltning och djurskydd.

SLU föreslår dessutom att utökad anmälningsplikt även ska kunna tillämpas för arter som omfattas av nationella förvaltningsplaner, för att undvika nya revideringar av lagstiftningen i samband med att nya förvaltningsplaner för fler jaktbara arter tas fram. Anmälningsplikt bör även omfatta skyddsjakt på enskilda initiativ där rapporteringen idag är frivillig, samt för jakt på statens vatten och i Sveriges ekonomiska zon för att öka den idag bristfälliga kunskapen om jaktens omfattning av olika arter i dessa miljöer.

4.7 Listan över statens vilt

SLU tillstyrker förslaget att älg, kronhjort och dovhjort tas bort från listan över statens vilt, men bedömer att myskoxe bör finnas kvar på listan, då populationen omfattar ett mycket litet antal individer. Därför kan undersökningar av varje individ som avlider bidra till kunskapsläget.

4.8 Skyddsjakt på enskilda initiativ enligt 28–28 b §§ jaktförordningen för att skydda ren

SLU tillstyrker betänkandets bedömning.

5.1-5.5 Flerartsförvaltning av klövvilt - försöksverksamhet

Delbetänkandet redovisar enbart förslag på försöksverksamhet för flerartsförvaltning av klövvilt. SLU bedömer att det finns ett stort behov av adaptiv flerartsförvaltning av klövvilt. Dagens rapportering för avskjutning av kronhjort bedöms som bristfällig, vilket kan åtgärdas genom att en nationell myndighet får ansvaret att bygga upp ett system för flerartsförvaltning av klövvilt utifrån befintligt förvaltningssystem för älg och kronhjort.

6.2-6.6 Finansiering av klövviltsförvaltningen

SLU bedömer att det finns behov av långsiktig finansiering av adaptiv viltförvaltning som ligger på en högre nivå än i dagens system¹ och som finansieras delvis genom allmänna medel².

SLU avstyrker delbetänkandets bedömning att det idag helt saknas flerartsförvaltning av klövvilt³. Naturvårdsverket, länsstyrelserna och andra myndigheter hanterar växande stammar av övrigt klövvilt, vilket ställer stora krav på samråd, rådgivning och utbildning. SLU har sedan 2018 bedrivit utbildning och rådgivning om flerartsförvaltning anordnade av länsstyrelser eller Naturvårdsverket vid hundratals tillfällen.

¹ SLU bedömer att dagens älgförvaltning är underfinansierad i stora delar av Sverige

² SLU bedömer att samhället, utöver jägarna, har nytta av en välfungerande viltförvaltning

³ Sida 144

SLU tillstyrker förslaget att ersätta fällavgifterna på älg med annan finansiering.

7.1 Jakt på allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon

SLU avstyrker förslaget om jakt på statens vatten och i Sveriges ekonomiska zon för jägare utan anknytning till Sverige. SLU bedömer att förslaget innebär att personer utan koppling till Sverige och utländska företag kan exploatera den svenska skärgården utan koppling till lokalsamhället. Förslaget innebär dessutom en risk att jakt sker utan tillräcklig kännedom om svensk jaktlagstiftning samt den specifika miljön och faunan. SLU avstyrker utredningens bedömning att jakt längs Sveriges kuster och i den ekonomiska zonen kommer vara liten eller begränsad om utredningens förslag genomförs.

SLU bedömer att anknytning till Sverige ska krävas för jakt på statens vatten och inom Sveriges ekonomiska zon och att anmälningsplikt införs på samma sätt som för jakt på statens mark ovan odlingsgränsen.

8.2-8.4 Jaktsabotage

SLU tillstyrker betänkandets bedömning att det inte föreligger behov av en särskild straffbestämmelse, men att en mer detaljerad rapportering av brott vore värdefull.

9.6 Det behöver införas en ny sekretessbestämmelse till skydd för enskild i ärenden om vargjakt

SLU tillstyrker förslaget om bestämmelse till skydd för uppgift om enskild i ärenden om jakt på varg⁴. SLU bedömer att samma regler bör gälla för alla stora rovdjur och att bestämmelsen bör ha ett omvänt skaderekvisit.

9.8 Sekretessen för att motverka att vapen kommer till brottslig användning kompletteras

SLU tillstyrker förslaget om komplettering av sekretess för att motverka att vapen kommer till brottslig användning. SLU bedömer att sekretess även bör gälla i ärenden som rör anbudsförfaranden och offentliga upphandlingar i de fall där uppgifter om vapeninnehav och vapenlicenser ingår.

Specifika synpunkter

1.1 Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

9a §. SLU tillstyrker förslaget, men bedömer att *utöver jakträttshavaren bör även företrädare för denne* tillåtas söka efter, spåra eller förfölja djuret även om det är fredat.

12 § SLU avstyrker förslaget baserd på bedömningen i kapitel 7.1 ovanför.

⁴ Bestämmelsen bör även omfatta ekonomisk information kopplad till sådana ärenden utifrån de ersättningar som utgår vid exempelvis trafikeftersök.

12 a § SLU avstyrker förslaget baserad på bedömningen i kapitel 7.1 ovanför.

26 § SLU tillstyrker förslaget och bedömer att vilt som fällts eller påskjutits på statens vatten eller i Sveriges ekonomiska zon, vilt som fällts eller påskjutits och som omfattas av nationella förvaltningsplaner, samt vilt som fällts eller påskjutits genom skyddsjakt på enskilda initiativ bör läggas till.

40 kap. 7 f §. SLU tillstyrker förslaget, men bedömer att det bör framgå att det gäller omvänt skaderekvisit.

1.5 Förslag till förordning om ändring i jaktförordningen (1987:905)

23 b § SLU tillstyrker förslaget.

28 d § SLU tillstyrker förslaget.

29 a § SLU föreslår att *skada* ersätts av *allvarlig skada*.

32 a § SLU tillstyrker förslaget med tillägget att förutsättning för att en åtgärd enligt första stycket ska få vidtas är *att verksamheten genomgått etisk prövning* baserad på bedömningen i kapitel 4.4 ovanför.

33 § SLU avstyrker förslaget att ta bort myskoxe från listan över statens vilt, baserad på bedömningen i kapitel 4.7 ovanför.

34 § SLU tillstyrker förslaget.

Bilaga 5 Förbjudna medel och metoder för fångst och dödande *av vissa arter* -
Icke-selektiva medel

SLU tillstyrker förslaget, men avstyrker att bara förbjuda blindade eller lemlästade levande fåglar som lockfåglar baserad på bedömningen i kapitel 4.3 ovanför.

Förbjudna medel eller metoder för fångst eller dödande av däggdjur *som omfattas av 10 a § andra stycket*.

SLU tillstyrker förslaget, men bedömer att inga levande djur bör tillåtas som lockbete.

Transportmedel

SLU avstyrkar förslaget, då SLU bedömer att det saknas motivering för att fåglar ska kunna undantas.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av handläggare Fabian Engel. Ärendet har beretts vid avdelningen för planering och forskningsstöd. Innehållet har tagits fram av universitetslektor Fredrik Widemo, institutionen för vilt, fisk & miljö, professor Petter Kjellander, institutionen för ekologi, och universitetsadjunkt Johan Lindsjö, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd.

Maria Knutson Wedel

Fabian Engel